

การพัฒนาความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

Development of Reading Literacy Ability by Using Inquiry-based Instruction
for Ninth Grade Students

ทัศนีย์ เศรษฐพงษ์¹ วิภาวรรณ เอกวรรณัง² และ ฐาปกรณ์ อยู่สันเทียะ^{3*}

Tasaneer Satthaphong¹ Wipawan Eakwannang² and Thapakorn Yoosanthia^{3*}

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบ และ 2) เปรียบเทียบความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านระหว่างนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบกับนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติ กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 80 คน ได้มาโดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบ มีความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบ มีความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การรู้เรื่องการอ่าน, การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบ

Article Info: Received 12 June, 2021; Received in revised form 25 July, 2021; Accepted 27 July, 2021

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา อีเมล : tasaneer.sa@ssru.ac.th

Lecturer in Thai Language Division, Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University Email: tasaneer.sa@ssru.ac.th

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา อีเมล : wipawan.ea@ssru.ac.th

Lecturer in Thai Language Division, Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University Email: wipawan.ea@ssru.ac.th

³ นักศึกษาปริญญาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา อีเมล : s59131109030@ssru.ac.th

Undergraduate student in Thai Language Division, Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University Email: s59131109030@ssru.ac.th

* Corresponding author

หมายเหตุ : งานวิจัยนี้ได้รับทุนการศึกษา โครงการพัฒนานักศึกษาผู้วิจัยในระดับชาติหรือนานาชาติ ประจำปีการศึกษา 2563 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Abstract

The purposes of this classroom action research were to 1) study the effects of reading literacy ability using inquiry-based instruction, and 2) compare reading literacy ability between a group learning with inquiry-based instruction and a group learning with a conventional teaching method. The subjects were 80 ninth-grade students of the school under office of the basic education commission in academic year 2020 by purposive sampling. They were divided into two groups; 40 students each in experimental and control groups. The research instrument was a reading literacy test. The collected data were analyzed by arithmetic mean, standard deviation and *t*-test. The results showed that 1) the students learning with the inquiry-based instruction had higher reading literacy abilities after the experiment than before experiment at a .05 level of significance, and 2) the students learning with the inquiry-based instruction had reading literacy abilities higher than students learning with the conventional method at a .05 level of the significance.

Keywords: reading literacy, inquiry-based instruction

บทนำ

การอ่านเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้คนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาความคิดและการดำรงชีวิต (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560) ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการอ่าน ดังที่ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มีการกำหนดให้จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียน โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพผู้เรียน โดยกำหนดสาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้นับสนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญเกี่ยวกับความรู้และทักษะที่จะเข้าใจเรื่องราวและสาระของสิ่งที่อ่าน สามารถตีความ แปลความ ประเมินสิ่งที่อ่าน และนำผลการอ่านไปใช้ ตลอดจนการมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านงานเขียนต่าง ๆ สอดคล้องกับองค์ประกอบความสามารถรู้เรื่องการอ่านตามแนว PISA ได้แก่ (1) การเข้าถึงและค้นหาสาระ (2) การบูรณาการและตีความ และ (3) การสะท้อนและการประเมิน โดยความเป็นมาของโครงการประเมินผลการศึกษานานาชาติ (PISA) มีจุดเริ่มต้นจากประเทศสมาชิกในองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ได้กำหนดให้ “การรู้เรื่องการอ่าน” (Reading Literacy) เป็นทักษะหนึ่งในสามด้านของการประเมินในโครงการ PISA (OECD, 2018) เพราะความสามารถรู้เรื่องการอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้การดำเนินชีวิต และพัฒนาการงานอาชีพของทุกคน OECD (2018) กล่าวถึง ความสำคัญของการรู้เรื่องการอ่านไว้ว่า การรู้เรื่องการอ่านเป็นเบื้องหลังของความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และเป็นข้อกำหนดเบื้องต้นสำหรับการประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ของการใช้ชีวิตในอนาคต สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2558) กล่าวว่า การรู้เรื่องการอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนา

ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเป็นทักษะที่จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญจนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ สันติวัฒน์ จันทโร (2559) กล่าวว่า การรู้เรื่องการอ่านเป็นเครื่องมือในการเข้าถึง และแสวงหาความรู้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในการดำเนินชีวิตที่ตั้งไว้ ผู้ที่ไม่รู้เรื่องการอ่านจะทำให้ขาดโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีการรู้เรื่องการอ่านจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ในรายวิชาอื่นสูงขึ้น

การรู้เรื่องการอ่านเป็นตัวชี้วัดที่โรงเรียนต้องส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ซึ่งผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโยธินบูรณะ ปีการศึกษา 2560-2562 มีคะแนนเฉลี่ยด้านการอ่าน 62.70 73.83 และ 71.64 ตามลำดับ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2562) ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และจัดอยู่ในลำดับที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เพื่อให้ผู้อำนวยการโรงเรียนโยธินบูรณะมีนโยบายผลักดันให้ผลคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนอยู่ในลำดับที่ 1-3 สอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนโยธินบูรณะ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาผู้เรียนให้เป็นเลิศทางวิชาการ (Genius) ประกอบกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทย ตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว ผู้วิจัยได้ปฏิบัติการสอนและทำการทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ พบว่าผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาการรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) มากที่สุด ถึงแม้ว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับทักษะการอ่านสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด แต่ยังต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนคาดหวัง

ข้อมูลจากบันทึกการพัฒนาการอ่านของโรงเรียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สรุปผลปัญหาการอ่าน ได้แก่ นักเรียนร้อยละ 10.47 ไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ การสรุปความ การจับใจความสำคัญ ดีความ แปลความ เปรียบเทียบ ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน ไม่ทราบเจตนารมณ์ของผู้แต่ง และไม่สามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ ส่งผลกระทบนักเรียนด้านความเข้าใจเรื่องที่อ่าน การคิดที่เป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่าน ตลอดจนการนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จากสภาพปัญหาและสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนานวัตกรรมแก้ปัญหาการรู้เรื่องการอ่านของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง

การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบ เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริง ให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองหรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสังเกต อธิบาย พยากรณ์ และนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกิจกรรมที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างหลากหลาย (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2554) อีกทั้ง ทิศนา ขัมมณี (2560) กล่าวว่า ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบ คือ ผู้เรียนสามารถสืบสอบและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดความใฝ่รู้และมีความมั่นใจในตนเองเพิ่มขึ้น รวมทั้งได้พัฒนาทักษะการสืบสอบ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และทักษะการทำงานกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ รจนา ขาติโส และ นิตยา เปลื้องนุช (2555) และ ณัฐมน สุขย์รัตน์ (2558) ที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบเป็นรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและเพิ่มความพึงพอใจในการเรียน

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบ ผู้วิจัยพบว่า วิธีการสอนดังกล่าวมีนักวิจัยได้นำมาพัฒนาทักษะการอ่าน เช่น การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (รจนา ขาติโส และ นิตยา เปลื้องนุช, 2555; มยุรา เมืองฮาม, 2556) ที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบสามารถเพิ่มคะแนนความสามารถในการอ่าน และเสริมแรงจูงใจในการอ่านได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบมาพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมความสามารถการรู้เรื่องการอ่าน เนื่องจากการเรียนการสอนแบบสืบสอบจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องที่เรียน

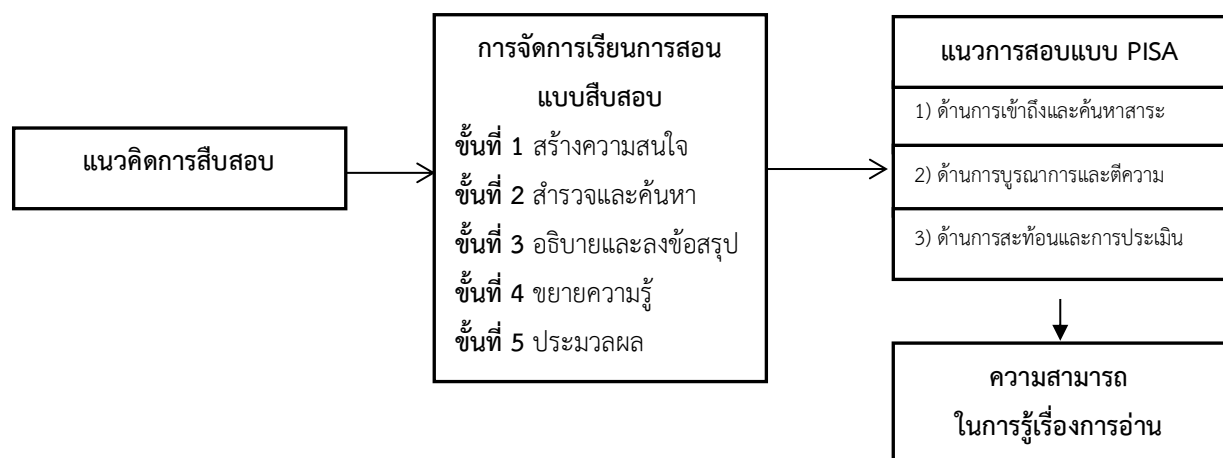
อย่างแท้จริง อีกทั้งยังพัฒนาทักษะการสืบค้นแหล่งข้อมูล การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสังเคราะห์ข้อมูล การสรุปข้อมูล การนำเสนอข้อมูล การอภิปรายและโต้แย้งทางวิชาการ และการทำงานเป็นกลุ่ม อีกทั้งผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2554; ทิศนา แชนมณี, 2560)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบ โดยยึดแนวคิดของ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2554) และองค์ประกอบความสามารถการรู้เรื่องการอ่านตามแนว PISA (OECD, 2018) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย (ภาพ 1)

ภาพ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านระหว่างนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบกับนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติ

วิธีการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 80 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีคะแนนความสามารถในการอ่านและการเขียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด คือ ร้อยละ 60 แบ่งเป็นกลุ่มทดลองซึ่งจัดการเรียนการสอนด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบ จำนวน 40 คน และกลุ่มควบคุมซึ่งจัดการเรียนการสอนแบบปกติ จำนวน 40 คน

เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้การรู้เรื่องการอ่านโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบ และแผนการจัดการเรียนรู้การรู้เรื่องการอ่านโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน

รายละเอียดของการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

2.1 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยเป็นแผนการจัดการเรียนรู้การรู้เรื่องการอ่านโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบและแผนการจัดการเรียนรู้การรู้เรื่องการอ่านโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบปกติ จำนวนทั้งหมด 12 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้การรู้เรื่องการอ่านโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบ ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาการสอน ได้แก่ บทอ่านจำนวน 4 ประเภท ได้แก่ วรรณกรรม ประกาศ บทความ และแผนที่และแผนภูมิ ซึ่งเป็นประเภทบทอ่านตามกรอบการประเมิน PISA ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้การรู้เรื่องการอ่านโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบเป็นแผนที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยจัดการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (engagement) โดยผู้วิจัยแจกชุดกิจกรรมการรู้เรื่องการอ่านตามกระบวนการสืบสอบ (5E) ให้กับผู้เรียน จากนั้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่ 1 เกมกระตุ้นพลังคิด ลักษณะของกิจกรรมเป็นเกมตอบคำถามเกี่ยวกับบทอ่านแต่ละประเภท ใช้งานผ่านเว็บไซต์ Word wall จากนั้นผู้เรียนร่วมกันเสนอประเด็นที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับการอ่านแต่ละประเภท

ขั้นที่ 2 สืบถามและค้นหา (explanation) ผู้เรียนทำกิจกรรมที่ 2 นักสืบเยาวชน โดยร่วมกันกำหนดแนวทางการสืบถาม ตรวจสอบ และกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมในการสืบสอบประเด็นที่สนใจศึกษาจากกิจกรรมที่ 1 เกมกระตุ้นพลังคิด จากนั้นลงมือสืบสอบจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ขั้นที่ 3 อธิบายและลงข้อสรุป (explanation) ผู้เรียนนำข้อมูลจากการสืบถาม การวิเคราะห์ แผลผล และสรุปผลตามประเด็นที่สนใจศึกษา โดยร่วมกันแลกเปลี่ยนคำตอบที่ได้จากการทำชุดกิจกรรมการรู้เรื่องการอ่าน และสรุปคำตอบที่ได้

ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ (elaboration) ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้เชื่อมโยงกับความรู้เดิม โดยการทำกิจกรรมที่ 3 การรู้เรื่องการอ่าน ให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านที่กำหนดให้แล้วตอบคำถาม จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และสรุปคำตอบที่ได้

ขั้นที่ 5 ประเมินผล (evaluation) ผู้เรียนทำกิจกรรมที่ 4 ระดมพลังคิด ให้นักเรียนเขียนสรุปสาระสำคัญ ติชม และประเมินค่าเรื่องที่อ่าน และทำแบบทดสอบการรู้เรื่องการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.1.2 แผนการจัดการเรียนรู้การรู้เรื่องการอ่านโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบปกติ เป็นแผนที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยจัดการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ครูนำเข้าสู่บทเรียนด้วยบทสนทนา ชักถาม ทบทวนบทเรียน การใช้ภาพประกอบ แถบประโยค บัตรคำ และการฉายวิดีโอทัศน์เพื่อกระตุ้นความสนใจในการอ่านของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ชื่นสอน ครูสอนเนื้อหาในบทอ่านซึ่งเป็นบทอ่านเดียวกันกับกลุ่มทดลอง โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ศึกษาลักษณะคำ ข้อความ ประโยคที่ต้องตีความจากการอ่าน อ่านเนื้อเรื่อง ค้นหาความหมายของสำนวนและคำศัพท์ ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง สรุปข้อคิดหรือคุณค่า ทำแบบฝึกหัดและอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 ชื่นสรุป สรุปเนื้อหาในบทอ่านโดยครูและนักเรียนช่วยกันสรุปพร้อมการเสนอแนวทางการนำประโยชน์จากบทอ่านไปใช้

2.1.3 ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้การรู้เรื่องการอ่านโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบและแผนการจัดการเรียนรู้การรู้เรื่องการอ่านโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบปกติไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ในด้านวัตถุประสงค์ของการสอน เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล พบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้การรู้เรื่องการอ่านโดยใช้

การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 ซึ่งผลการประเมินอยู่ในระดับดี และแผนการจัดการเรียนรู้การรู้เรื่องการอ่านโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบปฏิตมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76 ซึ่งผลการประเมินอยู่ในระดับดี จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.2 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยพัฒนาแบบทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน โดยมีลักษณะคู่ขนานกัน แบบทดสอบมีลักษณะ เป็นแบบสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 27 ข้อ และอัตนัย จำนวน 13 ข้อ รวมทั้งหมด 40 คะแนน ครอบคลุมองค์ประกอบความรู้เรื่องการอ่าน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเข้าถึงและค้นหาสาระ 2) ด้านการบูรณาการและตีความ และ 3) ด้านการสะท้อนและการประเมิน

2.2.2 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบการรู้เรื่องการอ่านไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของแบบทดสอบการรู้เรื่องการอ่านที่พัฒนา ผลการวิเคราะห์ความตรงตามเนื้อหา พบว่า ข้อคำถามจำนวน 40 ข้อ มีข้อที่มีค่า IOC เกิน 0.5 จำนวน 39 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67–1.00 มีข้อคำถาม 1 ข้อ ที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะทางการแก้ไขข้อคำถาม ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง (pre-test) จากแบบทดสอบความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านจำนวน 40 ข้อ

2. ผู้วิจัยดำเนินการสอนรายวิชาภาษาไทย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโยธินบูรณะ โดยนักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การรู้เรื่องการอ่านโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบ และนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลองได้รับการดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การรู้เรื่องการอ่านโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบปกติ จำนวน 12 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 24 ชั่วโมง

3. ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง (post-test) จากแบบทดสอบการรู้เรื่องการอ่านจำนวน 40 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

1. เปรียบเทียบการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน การรู้เรื่องการอ่าน และเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (paired sample t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

2. เปรียบเทียบการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบกับนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรู้เรื่องการอ่านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบมีความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 21.15 คะแนน และมีคะแนนหลังการทดลองเพิ่มขึ้นเป็น 23.05 คะแนน (ตาราง 1)

ตาราง 1

คะแนนค่าเฉลี่ย (*M*) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*SD*) และการทดสอบค่าที (*t-test*) ของคะแนนความสามารถการรู้เรื่องการอ่าน ของนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบ

ความสามารถในการรู้เรื่องการอ่าน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	<i>t</i>	<i>p</i>
		<i>M</i>	<i>SD</i>	
ก่อนการทดลอง	40	21.15	3.57	3.122 .003*
หลังการทดลอง	40	23.05	3.52	

หมายเหตุ : * $p \leq .05$

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบกับนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบมีความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 23.05 คะแนน และมีคะแนนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ย 21.55 คะแนน (ตาราง 2)

ตาราง 2

คะแนนค่าเฉลี่ย *M* ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*SD*) และการทดสอบค่าที (*t-test*) ของคะแนนความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเรียนการสอนด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบกับนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติ

ความสามารถในการรู้เรื่องการอ่าน	จำนวนนักเรียน	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	<i>t</i>	<i>p</i>
		<i>M</i>	<i>SD</i>	
กลุ่มทดลอง	40	23.05	3.52	2.03 .046*
กลุ่มควบคุม	40	21.55	3.07	

หมายเหตุ : * $p \leq .05$

อภิปรายผล

1. ความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ใช้การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบสูงขึ้น เกิดจากการฝึกกระบวนการคิดหลังจากที่อ่านบทอ่านจบลงโดยการตั้งคำถามและหาคำตอบจากบทอ่านด้วยกระบวนการสืบสอบ ทำให้นักเรียนอ่านได้ครบทุกประเด็นสำคัญ ตีความคำศัพท์ยากได้และบอกประโยชน์ของสิ่งที่อ่านที่จะนำไปปรับใช้ในชีวิตจริงสอดคล้องกับทฤษฎีของ แคมมณี (2560) และ Friesen (2013) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบส่งผลให้ผู้เรียนสามารถสืบสอบและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดความใฝ่รู้และมีความมั่นใจในตนเองเพิ่มขึ้น ได้พัฒนาทักษะการสืบสอบ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และทักษะการทำงานกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ

จินตวีร์ โยสีดา (2554) และ สุวธิดา ล้าสนา (2558) ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยรูปแบบชุดกิจกรรมสืบเสาะหาความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนให้ความสนใจ และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบอย่างสนุกสนาน

2. การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบส่งผลต่อความสามารถในการรู้เรื่องการอ่าน ซึ่งผลการเปรียบเทียบความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบกับนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบมีความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีปกติ เกิดจากความน่าสนใจของกิจกรรมตามกระบวนการสืบสอบ ซึ่งประกอบด้วย เกมกระตุ้นการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ และการสืบค้นข้อมูลจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการอ่านและการสืบสอบ จากนั้นเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และกระบวนการทำงานกลุ่ม ส่งผลให้นักเรียนสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ ประกอบด้วย เข้าใจความหมายของคำศัพท์ การสรุปความ การจับใจความสำคัญ ดีความ แปลความ เปรียบเทียบ ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน ทราบเจตนาของผู้แต่ง และสามารถแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ สอดคล้องกับทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบค้นพบ (discovery Method) จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบหรือความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และสอนให้นักเรียนคิดเป็น ช่วยในเรื่องความจำ สามารถเชื่อมโยงความรู้หรือนำความรู้ไปประยุกต์ได้ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2554) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รจนา ชาติโสภณ และ นิตยา เปลื้องนุช (2555) และณัฐมน สุขย์รัตน์ (2558) ที่พบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้จริง ทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้กระบวนการสืบสอบ เพื่อพัฒนาความสามารถการรู้เรื่องการอ่าน สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาทักษะการเขียนได้ ได้แก่ การเขียนวิเคราะห์ การเขียนวิจารณ์ และ การเขียนแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง ครูผู้สอนควรให้นักเรียนได้ใช้เวลาในการสืบสอบ เรียบเรียง และจัดลำดับความคิดหลังจากอ่านบทอ่านเพิ่มขึ้น เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองและการทำงานกลุ่มใช้เวลาในการทำกิจกรรมนาน หากครูขยายเวลาในการฝึกจะทำให้ผู้เรียนเขียนวิเคราะห์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็นโต้แย้งได้ครอบคลุมยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการตีความจากบทอ่านโดยการเพิ่มกลวิธีในการอ่านที่มีความเข้มข้นจะช่วยให้ผู้เรียนตีความวัตถุประสงค์ของผู้เขียน หรือตีความคำยาก คำสำคัญในบทอ่านได้ และเพิ่มบทอ่านตามกรอบการประเมินของ PISA ที่เน้นงานเขียนประเภท สถานการณ์ส่วนตัว เช่น จดหมาย ชีวิตประวัติ ความรู้ ข่าวสาร หรือ สถานการณ์สาธารณะ เช่น ประกาศ ข่าว หรือสถานการณ์การงานอาชีพ เช่น คู่มือ บันทึกข้อความ รายงาน ตาราง มาฝึกให้ผู้เรียนได้อ่าน เนื่องจากบทอ่านดังกล่าวมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของผู้เรียน และเป็นบทอ่านที่พบในชีวิตประจำวัน หากนักบอานดังกล่าวมาฝึกจะทำให้เกิดการรู้เรื่องการอ่าน สามารถใช้ประโยชน์จากบทอ่านสูงสุด เข้าใจสาระสำคัญของบทอ่านได้ครบถ้วนและสามารถเลือกใช้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ต่อตนเองได้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. ขุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *ชุดฝึกอบรมการยกระดับคุณภาพผู้เรียนสู่ความพร้อมในการประเมินระดับนานาชาติ (PISA)*. สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- กัญญาภักดิ์ ทองมี. (2558). *การรู้เรื่องการอ่าน*. แม็คเอ็ดดูเคชั่น.
- จินตวิทย์ โยสีดา. (2554). *การพัฒนาชุดกิจกรรมสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง ไอโอทีเซล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐมน สุชัยรัตน์. (2558). *การพัฒนาแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการสืบสอบ โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน และแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ และการถ่ายทอดการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/50774>
- ทิตนา แคมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 21). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนีย์ เศรษฐพงษ์. (2562). *การพัฒนาความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านตามแนวทางการสอบแบบ PISA โดยใช้แนวคิดการอ่านจากต้นแบบของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 43(1), 87–98.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2554). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- มยุรา เมืองฮาม. (2556). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีการสืบสอบร่วมกับเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รจนา ขาดิโสม และนิตยา เปลื้องนุช. (2555). *การพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทยและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้* [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2562). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. <https://www.niets.or.th/th/catalog/view/220>
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560, 12 มิถุนายน). *กรอบโครงสร้างการประเมินผลนักเรียนโครงการ PISA 2015. PISA THAILAND*. <https://pisathailand.ipst.ac.th/pisa-2015-framework/>
- สันติวัฒน์ จันทรีไค. (2559). *การพัฒนาแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนประสบการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้และการเรียนรู้แบบกำกับตนเองเพื่อส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/55328>
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2554). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิธิดา ล้านสา. (2558). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์และจิตวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. DSpace JSPUI. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/440>

ภาษาอังกฤษ

OECD. (2018). *PISA 2018 reading literacy framework*. IPRASE. https://www.iprase.tn.it/documents/20178/344196/Pisa+2018+reading+literacy+framework+_final.pdf/14f3abfc-966c-46b1-a8d8-4d962193ecfd.

Friesen, S. (2013). *Inquiry-based learning: A review of the research literature*. University of Calgary.

Thomson, S., Hillman, K., & De Bortoli, L. (2013). *A teacher's guide to Pisa reading literacy*. Australia council for education research.